

29.12.2016

На засіданні вченої ради НБУВ обговорили результати відомих науково-дослідних проектів

28 грудня 2016 р. на розширеному засіданні вченої ради Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського обговорили результати виконання відомих науково-дослідних проектів ([Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського](#)).

Підсумки розроблення науково-дослідної теми «Інформаційно-комунікаційна діяльність наукових бібліотек як фактор розвитку суспільства знань» (2014–2016) представила науковий керівник теми – директор Інституту бібліотекознавства НБУВ канд. іст. наук О. Василенко.

У рамках дослідження отримано такі результати:

- розроблено концептуальні засади новітньої моделі інформаційно-комунікаційної діяльності наукових бібліотек, спрямованої на забезпечення основних напрямів розвитку інформаційного суспільства в Україні та формування суспільства знань;

- впроваджено розроблену сервісно-орієнтовану модель комплексного бібліотечно-інформаційного обслуговування в умовах розвитку інформаційного суспільства;

- реалізовано комплекс науково-організаційних заходів з удосконалення та розвитку інфраструктури дистанційного обслуговування користувачів.;

- вироблено науково-методичні та науково-організаційні засади розвитку єдиної національної системи реферування наукової інформації України шляхом розширення корпоративних зв'язків із провідними бібліотечними, інформаційними, науковими, видавничими установами;

- створено інтерактивну науково-методичну службу для фахівців бібліотечно-інформаційної галузі, у складі якої функціонують сервіси: е-консультація, інтегровані БД «Нормативно-правові документи в сфері бібліотечно-інформаційної діяльності» та «Бібліотекознавча література»;

- обґрунтовано систему охорони об'єктів інтелектуальної власності в НБУВ; вироблено прикладні основи функціонування бібліотеки з дотриманням вимог авторського права; напрацьовано методику реєстрації об'єктів інтелектуальної власності.

<...> Підсумки роботи за темою НДР «Організація бібліотечно-інформаційних ресурсів як складова формування вітчизняного інтегрованого інформаційного простору» (термін виконання 2014–2016 рр., науковий керівник – провід. наук. співроб. д-р іст. наук Н. Стрішенець) окреслила завідувач відділу наукового формування національних реферативних ресурсів Н. Зайченко.

У рамках науково-дослідної теми:

- досліджено світові тенденції та особливості організації бібліотечно-інформаційних ресурсів на сучасному етапі, вивчено досвід роботи окремих національних бібліотек країн близького та далекого зарубіжжя з питань діяльності центрів зведеної каталогізації, створення зведених каталогів, впровадження національних комунікативних форматів бібліографічних і авторитетних записів, формування електронних бібліотек;

- проаналізовано зміни традиційних і появи нових понять, таких як «організація бібліотечно-інформаційних ресурсів», «організація інформації», який сприяв глибшому розумінню тенденцій розвитку теорії і практики бібліотекознавства;

- сформовано корпус основних понять авторитетного контролю, розроблено визначення та опис об'єктів;

- розроблено підходи до формування ретроспективної частини ЕК журналів та продовжуваних видань 1700–1900 рр., апробовано методику їх введення до ЕК;

- вивчено (за результатами анкетування) думку користувачів та працівників бібліотек наукових установ стосовно консервації традиційних каталогів і переходу на електронний каталог НБУВ.

У результаті досліджень:

- впроваджено технологію представлення електронних каталогів бібліотек наукових установ на порталі НБУВ;

- проведено комплекс заходів (організаційно-методичних та технологічних), спрямованих на запровадження запозичення (копіювання) бібліографічних записів науковими бібліотеками України;

- розроблено та впроваджено в бібліотеках «Рекомендації по розробленню структури сторінки бібліотеки на сайті наукової установи НАН України»;

- впроваджено в практику роботи наукових бібліотек України розділ робочих таблиць ББК «П8 Ветеринарна медицина»;

- розроблено сайт Міжбібліотечний обмінний ресурс (МБОР) (<http://iler.pp.ua/dokuwiki/doku.php/iler:rus:main.ru>) – єдину базу даних обмінних фондів наукових бібліотек;

- підготовлено низку інструктивно-методичних документів: загальнобібліотечну технологічну інструкцію «Робота з незадоволеними замовленнями користувачів у НБУВ», «Положення про роботу з дарами документів в Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського»; загальнобібліотечне «Положення про дари у бібліотеці України імені В. І. Вернадського»;

- укладено та видано щорічні інформаційно-аналітичні огляди «Робота бібліотек НДУ НАН України у .. році» (вип. 19 за 2014 р., вип. 20 за 2015 р., вип. 21 за 2016 р.), збірник наукових праць «Організація бібліотечно-інформаційних ресурсів як складова формування вітчизняного інтегрованого

інформаційного простору»); науково-теоретичний і практичний збірник «Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития» (вип. 12 за 2014 р., 13 за 2015 р., 14 за 2016 р.); науково-інформ. системат. покажчик «Зарубіжні періодичні видання у фондах Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського та бібліотек наукових установ НАН України» (два випуски: надходження за 2011–2012 рр. та за 2013–2014 рр.).

Про результати відомчої НДР «Розробка технологічних засад та інфраструктури формування бази знань наукової бібліотеки» (термін виконання: 2014–2016) доповіла науковий керівник теми – директор Інституту інформаційних технологій НБУВ, д-р наук із соц. комунікацій К. Лобузін.

Доповідач констатувала, що в рамках означеної теми було обґрунтовано загальні підходи до побудови бази знань наукової бібліотеки, визначено основні сегменти формування бібліотечної бази знань та оригінальну архітектуру її науково-довідкового апарату. Визначені наукові підходи до побудови бібліотечної бази знань викладено в науково-методичному посібнику «Корпоративна бібліотечна база знань».

У напрямі розроблення концептуальної моделі та технології формування наукової електронної бібліотеки було узагальнено міжнародний досвід формування наукових електронних інформаційних ресурсів. Обґрунтовано основні підходи до формування наукової електронної бібліотеки на основі інтеграції сучасних бібліотечних та веб-технологій, розроблено оригінальні технологічні підходи до організації цифрового комплексу наукової бібліотеки, що і відображено в монографії «Цифрові бібліотечні проекти: технологічні рішення та управління життєвим циклом колекцій».

На основі узагальнених наукових підходів до формування бібліотечної бази знань розгорнуто формування двох нових проектів НБУВ: електронної бібліотеки «Україніка» та інформаційного порталу «[Наука України: доступ до знань](#)», а також окремих персональних електронних бібліотечних колекцій, зокрема «[e-Архіву Михайла Грушевського](#)».

У напрямі вдосконалення представлення інформації бібліотечної бази знань розроблено та впроваджено технологічні рішення формування національних авторитетних файлів, зокрема у частині імен осіб. З метою покращення тематичного пошуку інформаційних ресурсів та тематичного упорядкування бібліотечних колекцій розроблено та підготовлено до публікації «Рубрикатор НБУВ. Скорочений варіант», у якому основна увага зосереджена на актуалізації розділів знань, що зазнали останнім часом значних змін.

Окрім того, узагальнено досвід ретрокаталогізації фондів наукових бібліотек у частині рекаталогізації періодичних видань, розгорнуто систему розподіленого формування зведеного каталогу мережі бібліотек НДУ НАН

України, проведено роботи з удосконалення статистичної звітності використання інформаційних ресурсів порталу НБУВ.

Результати першого року роботи над темою НДР «Шляхи підвищення ефективності функціонування соціальних комунікацій в умовах посилення глобальних інформаційних впливів» представив науковий керівник теми, заступник генерального директора НБУВ В. Горовий.

У рамках науково-дослідної теми науковцями інформаційно-аналітичних підрозділів НБУВ:

- досліджено особливості впливів сучасного глобального інформаційно-комунікативного середовища на перебіг української інформатизації, на розвиток громадянського суспільства в Україні, здійснено вивчення процесу налагодження взаємодії вітчизняних бібліотечних установ з міжнародним бібліотечним співтовариством, ефективності «української культурної дипломатії» на базі аналізу публікацій зарубіжних ЗМІ;

- проаналізовано ефективність наукових досліджень, виробництва сучасної наукової інформації в Україні, зіставлення цього процесу із системою міжнародних наукових критеріїв;

- розглянуто особливості вітчизняного соціокультурного середовища в контексті зміцнення національної інформаційної безпеки, удосконалення правової бази національної інформаційної сфери, з урахуванням розвитку нових технологій електронних інформаційних обмінів, вдосконалення методик правового захисту інтелектуальної власності;

- проаналізовано тенденції розвитку електронного інформаційного ресурсу сучасності в контексті підвищення ефективності його використання в управлінській діяльності, окреслено шляхи активізації бібліотечних установ в даному процесі.

Результати наукових досліджень відображено в збірнику «Наукових праць НБУВ» (вип. 43, 2016), низці інших (понад 120) наукових публікацій та понад 220 інформаційно-аналітичних матеріалах (із суспільно-політичної проблематики – 110, економічної – 30, з правових питань – 80), та узагальнено в 4-х монографіях...

[Докладніше](#)